

Террористік тұрғыдан осал теңіз порттары объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің м.а. 2023 жылғы 26 сәуірдегі № 288 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 27 сәуірде № 32378 болып тіркелді

"Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 10-2-бабының 1-тармағына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес террористік тұрғыдан осал теңіз порттары объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің Көлік комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Индустрия және инфрақұрылымдық даму вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Индустрия және инфрақұрылымдық
даму министрінің
міндетін атқарушы

А. Бейспеков

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ұлттық қауіпсіздік комитеті

Қазақстан Республикасы
Индустрия және инфрақұрылымдық
даму министрінің
міндетін атқарушы

Террористік тұрғыдан осал теңіз порттары объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы Террористік тұрғыдан осал теңіз порттары объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі – Нұсқаулық) "Терроризмге қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 10-2-бабының 1-тармағына сәйкес әзірленді және террористік тұрғыдан осал теңіз порттары объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі талаптарды айқындайды.

2. Осы Нұсқаулық "Объектілерді террористік тұрғыдан осал объектілерге жатқызу қағидалары мен өлшемшарттарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 сәуірдегі № 234 қаулысына (бұдан әрі – теңіз порттарының объектілері) сәйкес террористік тұрғыдан осал объектілерге жатқызылған халықаралық рейстер жасайтын кемелерге қызметтер көрсететін теңіз порттарының объектілеріне қолданылады.

3. Осы Нұсқаулық теңіз порттары объектілерінің басшылары, меншік иелері, иелері, теңіз порттары объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуы жөніндегі іс-шараларды жүргізуді қамтамасыз ететін қызметкерлер, олардың терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру кезінде, сондай-ақ теңіз порттары объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуының жай-күйін зерделеу және тексеру кезінде бақылаушы және атқарушы органдар үшін пайдалануға арналған.

4. Осы Нұсқаулықта мынадай негізгі ұғымдар мен терминдер қолданылады:

1) байланыс жүйесі – ақпаратты (ақпаратпен) беруге (алмасуға), объектіні күзету қызметтерінің қызметін жедел басқаруға арналған техникалық құралдар мен арнайы бөлінген байланыс арналарының жиынтығы;

2) бақылау-өткізу пункті – адамдар мен көлік құралдарын бақылауды, өткізуді және тексеріп қарауды қамтамасыз етуге арналған арнайы жабдықталған орын;

3) бейнебақылау жүйесі – жұмыс істеп тұрған бейне арналардың, бейнедеректерді жазу мен сақтаудың бағдарламалық және техникалық құралдарының, сондай-ақ өзара ақпарат алмасуды жүзеге асыратын бағдарламалық және (немесе) техникалық басқару құралдарының жиынтығы;

4) жарықтандыру жүйесі – тәуліктің қараңғы уақытында объектіде бейнебақылау жүйесі, адамдар мен көлік құралдарының көрінуі үшін жарықтың қажетті деңгейін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін техникалық құралдар жиынтығы;

5) инженерлік-техникалық нығайту – объектіге не оның бір бөлігіне рұқсатсыз кіруге қажетті қарсы іс-қимылды қамтамасыз ететін конструктивтік элементтер, инженерлік, техникалық құралдар және (немесе) олардың жиынтығы;

6) кіруді бақылау және басқару жүйесі – кіруді бақылауға, объектіге және (немесе) оның жекелеген аймақтарына персонал мен келушілердің кіру және (немесе) шығу құқықтарын шектеуге, ақпаратты жинауға және сақтауға арналған, техникалық жағынан үйлесімді аппараттық құралдардың және (немесе) бағдарламалық қамтылымның жиынтығы;

7) объект – персоналдың ұйымдасқан жиынтығы бар ұйым (мекеме) және (немесе) ғимарат, құрылыс, ғимараттар мен құрылыстар кешені не олардың бөліктері;

8) объектілердің персоналы – объектінің басшылары, қызметкерлері, қызметкерлері, оның ішінде оның жалға берілетін алаңдарында қызметін жүзеге асыратын қызметкерлер;

9) объектінің периметрі – құқық белгілейтін құжаттарға сәйкес объектінің шекарасы ;

10) оқу (профилактикалық) іс-шаралары – алғашқы ден қою дағдыларын қалыптастыру мақсатында нұсқамалар мен сабақтар түрінде іске асырылатын персоналды оқыту мен күзетудің алдын алу тәсілдері;

11) өткізу режимі – адамдардың рұқсатсыз кіруі (шығуы), көлік құралдарының кіруі (шығуы), мүлікті әкелу (әкету), әкелу (әкету) мүмкіндігін болдырмайтын, белгіленген тәртіпті регламенттейтін қағидалар жиынтығы;

12) порттың акваториясы – порттардың гидротехникалық және басқа да құрылыстарының теңізге қарай неғұрлым алыс орналасқан нүктелері арқылы өтетін немесе Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттарға сәйкес айқындалатын сызықпен шектелген Қазақстан Республикасының ішкі сулары;

13) сыни аймақ – терроризм актісі нәтижесінде жойылуы объектінің қалыпты жұмыс істеуінің елеулі бұзылуына, оның елеулі зақымдалуына немесе ондағы аварияға әкеп соғуы мүмкін үй-жай, учаскелер және конструктивтік элементтер;

14) таранға қарсы құрылғылар (тосқауылдар) – көлік құралдарын мәжбүрлеп баяулатуға және (немесе) тоқтатуға арналған инженерлік-техникалық бұйымдар;

15) телевизиялық күзет жүйесі – бұзушылықтарды анықтауға және тіркеуге арналған жабық типтегі телевизиялық жүйе болып табылатын бейнебақылау жүйесі;

16) теңіз порты – кемелерге, жолаушыларға, багажға қызмет көрсетуге және жүктермен операцияларды жүзеге асыруға, сондай-ақ теңіз көлігі қызметінің өзге де мақсаттарына арналған Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен берілген жер учаскелерінде орналасқан құрылыстар кешені;

17) теңіз портының күзетілетін аймағы (учаскесі) – қорғалуға жататын аумақ (оның ішінде порт акваториясы), сондай-ақ объектіде бөлінген аймақтар (учаскелер),

ғимараттардың бөліктері (құрылыстар мен құрылыстар), үй-жайлар және олардың конструктивтік элементтері;

18) теңіз порты объектісінің ықтимал қауіпті учаскелері аумақтық бөлінген аймақтар (учаскелер), жарылыс – өрт қауіпті заттар, улы заттар мен препараттар пайдаланылатын, сақталатын немесе пайдаланылатын объектінің конструктивтік және технологиялық элементтері, объектінің сыни аймақтары, сондай-ақ терроризм актісін жасау олардың өмірі мен денсаулығына зиян келтіруге ықпал етуі мүмкін объектіде адамдардың жаппай болуы мүмкін орындар, қауіпті әлеуметтік-экономикалық салдарлармен авария, төтенше жағдай қауіпі туындағанда;

19) терроризмге қарсы қорғалу паспорты – терроризмге қарсы қорғалу жай-күйін көрсететін объект туралы жалпы және инженерлік-техникалық мәліметтерді қамтитын және террористік тұрғыдан осал объектіде терроризм актілерінің алдын алу, жолын кесу, азайту және (немесе) олардың салдарын жою жөніндегі іс-шараларды жоспарлауға арналған ақпараттық-анықтамалық құжат;

20) хабарлау жүйесі – террористік тұрғыдан осал объектідегі адамдарды төтенше оқиғалар (авария, өрт, табиғи апат, шабуыл, терроризм актісі) кезіндегі дабыл және қалыптасқан жағдайдағы іс-әрекеттер туралы жедел хабарлауға (жарықпен және (немесе) дыбыстық хабарлауға) арналған техникалық құралдардың жиынтығы.

5. Осы Нұсқаулық теңіз порты объектісінің қорғалуын қамтамасыз етудің, оның ішінде олардың инженерлік-техникалық нығаюының, күзетті ұйымдастыру, өткізу және объектішілік режимдерді жүзеге асыру тәртібінің, сондай-ақ тиісті құжаттаманы жүргізудің жалпы тәсілдерін егжей-тегжейлі көрсетеді.

6. Иесі меншік нысанына қарамастан террористік тұрғыдан осал теңіз порты объектісінің пайдалану кезінде Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 6 мамырдағы № 305 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілерді терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыруға қойылатын талаптардың (бұдан әрі – Талаптар), сондай-ақ осы Нұсқаулықтың сақталуын қамтамасыз етеді.

7. Теңіз порты объектісінің терроризм актісін жасауға кедергі жасау (терроризм актісін жасау тәуекелін азайту) шаралар кешенін орындау және өзіне мыналарды қамтитын қажетті шарттарды сақтау жолымен қамтамасыз етіледі:

1) объектіде терроризм актісін жасауға және оларды жоюға ықпал ететін ықтимал себептер мен жағдайларды анықтау;

2) объектінің ықтимал қауіпті учаскелерін анықтау;

3) объектінің ықтимал қауіпті учаскелерін күзетуді ұйымдастыру;

4) объектінің ықтимал қауіпті учаскелерін белгіленген орындарда объектінің ықтимал қауіпті учаскелерінің аумағына өтуді қамтамасыз ететін қажетті инженерлік-техникалық жабдықпен (бейнебақылау аспаптары, қауіпті учаскені қоршау, таланға қарсы құрылғылар) жабдықтау және күзетілетін аумақтағы адамдардың іс-әрекеттерін бақылау;

5) өткізу пунктін "Жете тексеру жүргізілетін көлік инфрақұрылымы объектілерінің, өздеріне қатысты жете тексеру жүргізілмейтін адамдардың, сондай-ақ көлік инфрақұрылымы объектілеріне әкелуге тыйым салынған заттар мен нәрселердің тізбелерін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 2022 жылғы 18 сәуірдегі № 213 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 27649 болып тіркелген) бекітілген тізбеге сәйкес көлік инфрақұрылымы объектілеріне шығаруға тыйым салынған заттар мен заттарды табуға арналған аспаптармен және жабдықтармен қамтамасыз ету;

6) объектілер персоналын және күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерін терроризм актісін жасау қатерлеріне алғашқы ден қоюға даярлауды (оқытуды) ұйымдастыру (терроризм актісін жасау белгілерін анықтау, бұл туралы басшылыққа, ішкі істер органдарына және (немесе) ұлттық қауіпсіздік органдарына хабарлау);

7) күзетілетін аумаққа кіруге құқығы бар лауазымды адамдардың тізбесін оларға рұқсат беру тәртібін ескере отырып айқындау;

8) терроризмге қарсы қорғауды қамтамасыз ету талаптарының сақталуын бақылау.

8. Теңіз порты объектісінің ықтимал террористік қауіптердің салдарын барынша азайту және (немесе) жою шаралар кешенін орындау және өзіне мыналарды қамтитын қажетті шарттарды сақтау жолымен қамтамасыз етіледі:

1) жасалған терроризм актісі туралы Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздік және (немесе) ішкі істер органдарын уақтылы хабардар ету;

2) теңіз порты объектісінің персоналының террористік көріністерге ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісі нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді барынша азайту және (немесе) жою мәселелері бойынша оқу-жаттығуларға, жаттығуларға және эксперименттерге оларды уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдар, жедел басқару органдары жүргізген кезде қатысуы;

3) теңіз порты объектісінің персоналын және күзет қызметі субъектілерінің қызметкерлерін террористік сипаттағы қатерлерге алғашқы ден қою дағдыларына оқыту;

4) теңіз порты объектісінің терроризм актісін жасау кезінде персонал мен келушілерді хабардар етуді және эвакуациялауды ұйымдастыру;

5) теңіз порты объектісінің терроризмге қарсы қорғалуы паспортын уақтылы жасау және өзекті жай-күйінде ұстау және оның тиісті сақталуын қамтамасыз ету;

6) негізгі құтқару, авариялық және өзге де қызметтер келгенге дейін адамдардың өмірі мен денсаулығына тікелей қатер төндіретін жағдайларды қоспағанда, терроризм актісінің салдарын жоюға және азайтуға бағытталған алғашқы ден қою шараларын ұйымдастыру үшін қажетті күштер мен құралдарды қалыптастыру;

7) теңіз порты объектісінің (сумен жабдықтау, электрмен жабдықтау, газ жабдығы, өрт сөндіру), теңіз порты объектісінің персоналы мен келушілерінің тіршілігін қамтамасыз ету жүйелері мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шұғыл шараларды

дайындау және ұйымдастыру, эвакуациялау жолдарын айқындау, персоналды қорғау құралдарымен қамтамасыз ету, көрсетілген учаскелер үшін жауапты тұлғаларды айқындау қызметі;

8) эвакуацияланатын адамдардың құрамында оқиға куәгерлерін (куәгер), объектідегі терроризм актісін анықтауға бағытталған іздестіру және тексеру іс-шараларын (бейнебақылау, бақылау және тіркеу құралдарынан жазбаларды зерделеу, сауалнама) жүзеге асыру.

2-тарау. Өткізу режимін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

9. Өткізу режимі:

1) теңіз порты объектісінің аумағына адамдар мен көлік құралдарын санкцияланған жіберуді ұйымдастыру;

2) құқыққа қайшы ниеті бар адамдарды, сондай-ақ оларды іске асыру үшін пайдаланылатын заттар мен заттарды анықтау;

3) теңіз порты объектісінің аумағын күзету, ықтимал қауіпті учаскелерді және оның сыни аймақтарын қорғау, оның ішінде оларға бөгде адамдардың бақылаусыз болуын болдырмау.

10. Теңіз порты объектісінің ықтимал қауіпті учаскелеріне өткізу объектінің жұмыс істеуін және қауіпсіздігін қамтамасыз ететін теңіз портының басшылығы бекітетін адамдардың белгіленген тізбесіне сәйкес жүзеге асырылады.

Өзге адамдарды теңіз порты объектісінің ықтимал қауіпті учаскелеріне өткізу осы объектінің күзетілетін аумағында өткізу режимін ұйымдастыруға жауапты лауазымды адамның рұқсатымен жүзеге асырылады.

11. Теңіз порты объектісінің өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі негізгі іс-шаралар:

1) объектіге келген адамдардан олардың жеке басын куәландыратын құжаттарды, сондай-ақ адамдардың кіруіне (шығуына), көлік құралдарының кіруіне (шығуына), мүлікті әкелуіне (әкетуіне) құқық беретін құжаттарды тексеру;

2) көлік құралдарына кірген (шыққан) кезде оларды қарап-тексеруді және тексеріп қарауды жүргізу;

3) күзетілетін аумақты және қоршауды бөгде адамдар мен белгісіз заттардың болуына көзбен шолып тексеру жүргізу;

4) күзетілетін аумаққа заңсыз жолмен кірген адамдарды мән-жайлар анықталғанға және ішкі істер органдарының қызметкерлері келгенге дейін ұстау;

5) терроризм актісінің алғышарттарына жедел ден қою (аумаққа тыйым салынған заттарды жүргізуге әрекет жасау, объектінің жанында күдікті адамдардың пайда болуы) және қажетті ақпаратты ішкі істер органдарына жеткізу.

12. Қорғалатын аумақта өткізу режимін тікелей ұйымдастыру үшін теңіз порты объектісінің меншік иесі, иесі немесе басшысы, теңіз терминалының операторы өткізу

режимін ұйымдастыруға жауапты лауазымды адамды және тиісті өткізу режимін қолдайтын бөлімшені айқындайды.

13. Өткізу режимін ұйымдастыруға жауапты лауазымды адам Өткізу режимі мәселелері бойынша объект басшылығының атынан нұсқаулар мен өкімдер беру жөніндегі өкілеттіктері бар объектінің штаттық қызметкерлері қатарынан тағайындалады.

14. Тиісті өткізу режимін қолдайтын бөлімшеге объектінің штаттық қызметкерлері тағайындалады. Қызметкерді объектінің өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс шараларға тарту туралы түпкілікті шешімді объектінің басшысы қабылдайды.

15. Өткізу режимін қамтамасыз ететін бөлімшенің құрамы күзетілетін аумаққа байланысты қызметкерлердің қажетті санының кезекшілікке түсуін көздейді.

16. Кезекшілікке түсуді және кезекшілікті қабылдау және беру жөніндегі іс шараларды объектінің басшысы айқындайды.

17. Өткізу режимін қамтамасыз ететін штаттық бөлімше болмаған кезде теңіз портының басшылығы террористік тұрғыдан осал объектілерді күзету жөніндегі қызметтерді жүзеге асыруға рұқсат құжаттары бар, жеке күзет ұйымдарымен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасады.

Күзет қызметі субъектісімен күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасу кезінде шартта күзет қызметі субъектісінің объектінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі міндеттері көрсетіледі.

3-тарау. Алдын алу шараларын ұйымдастыруға қойылатын талаптар және оқу іс-шаралары

18. Профилактикалық және оқу іс-шаралары теңіз порты объектісінің қызметкерлеріне пайдаланылатын объектінің негізгі ерекшеліктері, онда терроризм актісін жасау кезіндегі ықтимал зардаптары, терроризм актілерін алдын алу және объектінің аумағына бөгде адамдардың кіруіне жол бермеу жөніндегі іс-шараларды жүргізу тәртібі туралы, сондай-ақ егер олардың немқұрайлылығы бойынша қызметтік міндеттерін немқұрайлы орындағаны үшін қылмыстық жауаптылық туралы ақпаратты жеткізу мақсатында жүргізіледі. Профилактикалық және оқу іс-шараларының тақырыбы осы Нұсқаулыққа 1-қосымшаға сәйкес сабақ тақырыптарының нұсқауларын қамтиды, бірақ олармен шектелмейді.

19. Оқу іс-шараларын объектілердің меншік иелері, иелері, басшылары объектілердің персоналымен, сондай-ақ күзет қызметі субъектілерінің басшылары объектіні күзетуге тартылатын қызметкерлермен ұйымдастырады.

Қызметкерлермен сабақтар жеке немесе бір типтегі объектілердің қызметкерлер тобымен дәріс, нұсқау, практикалық іс-әрекеттерді орындай отырып жаттығулар түрінде, сондай-ақ бейне сабақтарды қолдана отырып өткізіледі.

20. Оқу іс-шаралары персоналды күдікті адамдар мен заттарды анықтауға, терроризм актісін жасау немесе жасау қаупі жағдайында қауіптің алдын алу немесе

азайту, оның зардаптарынан қорғау тәсілдері, келушілер мен персоналды объектіден қауіпсіз және уақтылы эвакуациялау бойынша іс-қимылдарға оқытуды қамтамасыз етеді.

21. Теориялық сабақтар (дәрістер) барысында қажетті ақпарат (нормативтік-құқықтық актілердің талаптары, нұсқаулықтар, іс-қимыл алгоритмі, объектінің ерекшеліктері) жеткізіледі, ал практикалық сабақтар барысында персоналдың іс-әрекеттері пысықталады:

1) қауіпсіз және кедергісіз эвакуация жүргізу бойынша;

2) терроризм актісі қаупі төнген кезде;

3) объектіде күдікті адамдар мен заттар, сондай-ақ объектіге тән терроризм актілерін жасаудың өзге де сценарийлері анықталған кезде.

22. Брифинг барысында персоналға объект үшін ең ықтимал террористік қауіптердің сипаты мен ерекшелігі және олар туындаған кездегі мінез-құлық ережелері, салдарларды азайту және жою тәсілдері жеткізіледі.

23. Объектінің өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлермен терроризмге қарсы қорғаныстың инженерлік-техникалық құралдарын, келушілерді және автокөлік құралдарын тексеру техникасын пайдалану дағдыларын игеру және (немесе) жетілдіру, жарылғыш құрылғыларды төсеудің ықтимал орындарын анықтау бойынша қосымша сабақтар өткізіледі.

24. Өткізу сипаты мен уақыты бойынша нұсқама мыналарға бөлінеді: жоспарлы және жоспардан тыс.

Жоспарлы нұсқама жылына кемінде бір рет, ал маусымдық жұмыскерлермен маусымдық жұмыстар басталар алдында жүргізіледі.

Жоспардан тыс нұсқаманы объектілердің меншік иелері, иелері, басшылары немесе өзге де лауазымды адамдары, күзет қызметі субъектілерінің басшылары не өткізілетін оқу-жаттығуларға, жаттығуларға және эксперименттерге тартылған мемлекеттік органдардың өкілдері өткізеді:

1) объект орналасқан өңірде террористік қауіптілік деңгейін енгізу;

2) терроризм актісін жасау қаупі туралы ақпараттың болуы;

3) жаттығуларға, жаттығуларға, эксперименттерге дайындық;

4) күзет іс-шараларын өткізуге дайындық.

Жоспардан тыс нұсқама жеке немесе қызметкерлер тобымен жүргізіледі. Жоспардан тыс нұсқаманың мазмұны оны жүргізу қажеттілігін тудырған себептер мен жағдайларға байланысты әрбір нақты жағдайда айқындалады.

25. Практикалық және теориялық сабақтар жылына кемінде бір рет кезеңділікпен теңіз порты объектісінің меншік иесі, иесі, басшысы (күзет қызметі субъектісінің басшысы) бекіткен өткізу кестесіне сәйкес жүргізіледі.

26. Жұмысқа алғаш қабылданған барлық қызметкерлермен объектідегі қауіпсіздік шараларының негізгі талаптарын зерделеу, оған терроризм актісі жасалған жағдайда

теңіз порты объектісінің ықтимал қауіптілігі туралы, объектіні қорғау тәртібі бойынша ақпаратты және терроризм актісін жасау үшін пайдаланылуы мүмкін басқа да ақпаратты жария етуге тыйым салу туралы сабақтар өткізіледі, Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің қызметтік міндеттерін немқұрайлы атқарғаны үшін жауапкершілік туралы бабын зерделеу, объектіге шабуыл жасау кезіндегі іс-қимыл тәртібіне сәйкес жүзеге асырылады. Күзет пен өткізу режимін ұйымдастыру жөніндегі іс-шараларға бастапқы оқытудан өтпеген адамдарға жол берілмейді.

27. Өткізу режимін ұйымдастыру бойынша кезекшілікке түсетін қызметкерлермен нұсқама айына кемінде бір рет жүргізіледі. Сондай-ақ, демалыстан, іссапардан және емделуден 10 тәуліктен астам мерзімге келген адамдарға міндетті түрде нұсқама жүргізіледі.

28. Шабуыл жасау немесе оны жасау қаупі төнген кезде қызметкерлердің практикалық іс қимылдарын орындай отырып жаттығулар кезекші ауысымның әрбір құрамымен айына кемінде бір рет өткізіледі.

Терроризм актісінің қатері туралы уәкілетті органдарға жалған ақпараттың түсуін болдырмау үшін жаттығуларды өткізу туралы ақпарат аумақтық ішкі істер және ұлттық қауіпсіздік органдарымен келісіледі.

29. Теңіз порты республикалық, облыстық, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, ауданның (облыстық маңызы бар қаланың) және терроризмге қарсы күрес жөніндегі теңіз жедел штабтарының (бұдан әрі – жедел штаб) объектілерінде профилактикалық іс-шара ретінде терроризмге қарсы күрес жөніндегі теңіз жедел штабы өткізу режимін, объектілердің, сондай-ақ оларда күзет қызметін жүзеге асыратын субъектілердің терроризм актісін жасауға кедергі келтіруге, салдарларды барынша азайтуды және жоюды қамтамасыз етуге бағытталған эксперименттер жүргізеді. Терроризмге қарсы қорғаныстың анықталған бұзушылықтары мен эксперимент нәтижелерін эксперимент жүргізген адамдар акт түрінде ресімдейді.

30. Нұсқамалар мен сабақтар өткізу туралы терроризмге қарсы қорғау жөніндегі оқу іс-шараларын есепке алу журналына жазу жүргізіледі және осы Нұсқаулыққа 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша терроризмге қарсы дайындық бойынша сабақтар өткізу туралы жазбаша есеп жасалады.

Персоналы көп (20 адамнан астам) объектілер үшін аталған іс-шараларды өткізуді құжаттау хаттама немесе анықтама түрінде жүзеге асырылады.

4-тарау. Террористік көріністерге ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісі нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша өзара іс-қимылды ұйымдастыруға қойылатын талаптар

31. Теңіз порты объектісінің иесі меншік терроризм актісін жасау қаупі туралы немесе жасау туралы (оның ішінде жасырын сипаттағы) ақпаратты алған кезде дереу жеке өзі немесе ол уәкілеттік берген адам арқылы өзінің иелігіндегі байланыс

құралдары арқылы ақпаратты ұлттық қауіпсіздіктің, ішкі істердің аумақтық органдарына жеткізеді (қайталайды), сондай-ақ объектінің қарамағында тұрған мемлекеттік органға (ұйымға).

32. Ақпаратты телефон байланысы немесе радиобайланыс құралдарының көмегімен ұсынған кезде ақпарат беруші тұлға өзінің тегін, атын, әкесінің атын (бар болса), лауазымын, объектінің атауын атай отырып ұсынылады және объектіде терроризм актісін жасау немесе жасау қаупі туралы қолда бар ақпаратты хабарлайды.

33. Терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қатерлері анықталған кезде объектінің персоналы осы Нұсқаулыққа 3-қосымшаға сәйкес объектінің қызметкерлері мен басшылығының террористік сипаттағы ықтимал қатерлерге әзірленген іс-қимыл алгоритміне сәйкес әрекет етеді.

34. Теңіз порты объектісіне терроризм актісін жасау қатеріне мыналар жатады:

1) объектілерде дайындалып жатқан терроризм актісі туралы хабарлама алу (оның ішінде жасырын түрде);

2) тыйым салынған заттарды күзетілетін аумаққа заңсыз әкелу (әкелу) әрекеттері;

3) объектінің аумағында орналастырылған құрылғыларды немесе белгісіз мақсаттағы заттарды табу;

4) объект қызметкерлерінің ескертулеріне жауап бермейтін белгісіз күдікті адамдар тобының объектісінің жанынан жинау;

5) объектінің жанында азаматтық тұлғалардың күдікті әрекеттері, егер объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз ететін қызметкерлердің пікірінше, бұл терроризм актісіне дайындық іс-шаралары болып табылады.

35. Теңіз порты объектісінің басшылары немесе олар уәкілеттік берген адамдар ақпаратты мемлекеттік органдардың кезекші қызметтеріне жеткізгеннен кейін дереу объектіге келіп, терроризм актісін болғызбау немесе оның салдарын жою үшін келген ұлттық қауіпсіздік органдары және ішкі істер органдарының қызметкерлеріне өзін таныстыруы және оларға терроризмге қарсы операцияны жүргізу үшін қажетті ақпаратты беруде көмек көрсетуі тиіс.

36. Терроризм актісі жасалған немесе жұмыс уақытында дағдарыстық жағдайлар туындаған кезде алғашқы ден қою шараларын ұйымдастыруға теңіз порты объектісінің басшысы тағайындаған объектінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге жауапты лауазымды адам жауапты болады.

37. Терроризм актісі жасалған немесе жұмыс уақытынан тыс уақытта дағдарыстық жағдайлар туындаған кезде алғашқы ден қою шараларын ұйымдастыруға объектінің басшылығы немесе дағдарыстық жағдайды жою үшін келген ішкі істер органдарының өкілдері келгенге дейін бастапқы ден қою шараларын орындауды ұйымдастыратын ауысымның аға кезекшісі жауапты болып табылады.

38. Теңіз порты объектілерінің меншік иелері, иелері, басшылары немесе өзге де лауазымды адамдары, теңіз терминалы операторы "Терроризм актісі қатерінің

туындауы туралы ақпарат мониторингінің және халықты хабардар етудің мемлекеттік жүйесінің ұйымдастырылуы мен жұмыс істеуі қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 9 тамыздағы № 611 Жарлығына сәйкес жүзеге асыратын террористік қауіптілік деңгейлерін белгілеген кезде мыналар қолданылатын қауіпсіздік шаралары:

1) террористік қауіптің "сары" деңгейінде:

объектіде өткізу режимін күшейту;

қауіпсіздік, құлақтандыру, бейнебақылау және күзет дабылы жүйелерінің жұмыс істеу қабілетін тексеру және қамтамасыз ету;

арнайы техникалық құралдарды пайдалана отырып келушілерді, персоналды және көлік құралдарын тексеру;

тиісті салада алынған ақпаратқа байланысты мамандарды тарта отырып, күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілеріне, дағдарыс жағдайларын оқшаулау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын объектілердің персоналына, қызметшілері мен қызметкерлеріне нұсқама беру;

терроризм актісін (актілерін) жасау немесе жасау қаупі төнген кездегі іс-әрекеттер бойынша персоналмен оқу іс-шараларын өткізу;

эвакуацияланған адамдардың уақытша орналасқан жерлерін, материалдық құндылықтар мен құжаттаманы айқындай отырып, объектілерді шұғыл эвакуациялау мәселелерін пысықтау;

2) террористік қауіптіліктің "қызғылт сары" деңгейінде (террористік қауіптіліктің "сары" деңгейін белгілеу кезінде қабылданатын шаралармен қатар):

терроризм актілеріне ден қою, сондай-ақ жасалған терроризм актісінің нәтижесінде туындаған техногендік сипаттағы қатерлерді жою мәселелері бойынша уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, дел теңіз штабымен бірлескен іс-қимылдарды пысықтау;

су жағынан қорғауды күшейту үшін порт акваториясында патрульдік Кемелерді қолдану, теңіз портында немесе оның бір бөлігінде порт операцияларын (жедел штабпен келісу бойынша) тоқтата тұру;

күзет қызметтерін көрсету туралы шарт жасасқан күзет қызметі субъектілерін, дағдарыс жағдайларын оқшаулау жөніндегі функцияларды жүзеге асыратын объектілердің персоналын, қызметшілері мен қызметкерлерін жоғары даярлық режиміне келтіру;

3) террористік қауіптіліктің "қызыл" деңгейін белгілеу кезінде (террористік қауіптіліктің "сары" және "қызғылт сары" деңгейлерін енгізу кезінде қолданылатын шаралармен қатар):

адамдарды құтқару бойынша шұғыл шаралар қабылдау, құтқару қызметтері мен құралымдарының үздіксіз жұмысына жәрдемдесу;

күзет қызметін тоқтата тұру (теңіз порты объектісін күзетуді дағдарыстық жағдайды жою үшін келген ішкі істер органдарының өкілдеріне бергеннен кейін).

Террористік қауіптіліктің барлық деңгейлері кезінде "Кемелерді және порт құралдарын күзету жөніндегі қағидалар мен талаптарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2017 жылғы 30 маусымдағы № 406 бұйрығына (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 15371 болып тіркелген) сәйкес әзірленген Порт құралдарын күзету жоспарын басшылыққа алу қажет.

5-тарау. Террористік тұрғыдан осал объектінің терроризмге қарсы қорғалу паспортын әзірлеуге және айналысқа қойылатын талаптар

39. Террористік тұрғыдан осал әрбір теңіз портына террористік тұрғыдан осал объектінің терроризмге қарсы қорғалуының паспорты (бұдан әрі – паспорт) әзірленеді.

40. Паспорт электрондық нұсқаны бір мезгілде әзірлей отырып, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 12 қарашадағы № 1217 қаулысымен бекітілген Террористік тұрғыдан осал объектілердің терроризмге қарсы қорғалуының үлгілік паспортына сәйкес екі данада жасалады.

Қолжетімділігі шектеулі ақпаратты қамтитын паспортты әзірлеу кезінде таратылуы шектеулі ақпаратқа қойылатын заңнама талаптарын сақтау қажет.

Мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтермен жұмыс жүргізілетін объектілерде паспорт осы талаптарға сәйкес және "Мемлекеттік құпиялар туралы" Қазақстан Республикасының Заңын ескере отырып әзірленеді.

41. Теңіз портының, порт құралының немесе теңіз терминалының, объектінің иесі паспортты әзірлеуге, сақтауға және паспорт деректерін уақтылы жаңартуға жауапты қызметкерді тағайындайды.

42. Паспорттың жобасы объектінің меншік иесі, иесі, басшысы объектіні террористік тұрғыдан осал объектілердің, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың тізбесіне енгізу туралы тиісті хабарламаны (бұдан әрі – аумақтық тізбе) алған кезден бастап 45 жұмыс күні ішінде жасалады.

Паспортты әзірлеу мерзімдері ұзартылған кезде теңіз портының иесі немесе ол уәкілеттік берген адам жазбаша түрде терроризмге қарсы комиссияға (паспортты әзірлеу мерзімі аяқталғаннан кешіктірмей) ұзартудың себептері мен мерзімдерін көрсете отырып, паспортты әзірлеу мерзімдерін ұзарту туралы өтінішпен жүгінеді.

Паспорттың жобасы жасалғаннан кейін күнтізбелік он күн ішінде Қазақстан Республикасының аумақтық ішкі істер органдарына келісуге жіберіледі.

Паспорт жобасын келісу мерзімі 15 жұмыс күнінен аспауға тиіс.

Келісілгеннен кейін 10 жұмыс күні ішінде паспортты (оның ішінде оны жаңарту кезінде) объектінің құқық иесі болып табылатын ұйымның меншік иесі, иесі немесе ұйымның, бөлімшесінің басшысы бекітеді.

Бір құқық иеленуші жасаған кезде паспортты объектінің басқа құқық иеленушілерімен келісім бойынша объектінің басшысы бекітеді.

Паспорттың көшірмелерінің (электрондық көшірмелерінің) саны және оларды объектінің басқа құқық иеленушілеріне жіберу олардың құқық иеленушілері арасындағы жазбаша келісіммен айқындалады.

43. Паспорт қызметтік іс жүргізуде міндетті тіркеуге жатады. Құжаттың бірінші данасында құжаттың көшірмелері кімге және қандай нөмірлерге жіберілгені туралы ақпарат көрсетіледі.

44. Паспорттың бірінші данасы (түпнұсқасы) қолжетімділігі шектеулі ақпаратпен жұмысты ұйымдастыруға қойылатын талаптарға сәйкес жауапты тұлғада немесе объектінің құқық иесі болып табылатын ұйым басшысының бұйрығымен айқындалған объектінің бөлімшесінде сақталады.

Паспорттың екінші данасы және паспорттың электрондық нұсқасы (электрондық ақпарат тасығышта PDF форматында) ол бекітілген немесе түзетілген күннен бастап күнтізбелік он күннен кешіктірілмей сақтау үшін Қазақстан Республикасы ішкі істер органдарының аумақтық бөлімшелеріне жіберіледі.

45. Паспорт өзгерген кезде түзетіледі:

- 1) меншік құқығы;
- 2) теңіз порты объектісі басшысының;
- 3) теңіз порты объектісінің атауы;

4) Объектінің жалпы ауданы мен периметрі, іргелес аумақты салу немесе күрделі жөндеу, ғимараттарды (құрылыстар мен құрылысжайларды) және инженерлік жүйелерді реконструкциялау аяқталғаннан кейін, егер конструкцияда өзгерістер жүргізілген болса;

5) теңіз порты объектісінің ықтимал қауіпті учаскелері;

6) теңіз порты объектісінің терроризмге қарсы қорғалуын қамтамасыз ету үшін тартылатын техникалық құралдар.

46. Паспортқа түзетулер енгізу оның өзгеру себебі туындаған сәттен бастап 20 жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

Мерзімдері ұзартылған кезде паспортқа түзетулер енгізу, теңіз портының иесі немесе ол уәкілеттік берген адам терроризмге қарсы комиссияға (паспортқа түзетулерді әзірлеу мерзімі аяқталғаннан кешіктірмей) себептерін көрсете отырып, мерзімдерді ұзарту туралы өтінішпен жазбаша түрде жүгінеді және мерзімін ұзартады.

Паспортқа теңіз порты объектісінің құқық иесі болып табылатын ұйым басшысының немесе ұйымның паспортқа қол қоюға уәкілеттік берген тұлғасының қолымен куәландырылған өзгерістер енгізіледі. Өзгерістер болған паспорттың элементтері ғана ауыстырылуға жатады. Бір мезгілде объектінің құқық иесі болып

табылатын ұйым басшысының қолы қойылған тиісті өзгерістер туралы ақпарат паспорттың екінші данасына қосу үшін Қазақстан Республикасының ішкі істер органдарына жіберіледі.

47. Паспорт толық ауыстырылуға жатады:

- 1) кем дегенде 5 жылда бір рет;
- 2) паспорт мәтінінің жартысынан астамына түзетулер енгізген кезде.

48. Жедел штаб өкіліне паспортты жедел беруді қамтамасыз ету мақсатында паспортқа екі данада уақытша беру актісі жасалады. уақытша беру актінің бір данасы паспортпен бірге жедел штабтың өкіліне беріледі. Уақытша беру актісінің екінші данасы паспортты сақтауға жауапты тұлғада қалады.

49. Күші жойылған паспорт тиісті жою актісі жасала отырып, комиссиялық тәртіппен жойылуға тиіс.

Жою актісі объектінің құқық иесі болып табылатын ұйымда қалады.

Жою актісінің көшірмесі паспорттың екінші данасының сақтау орны бойынша жіберіледі.

6-тарау. Террористік тұрғыдан осал объектілерді инженерлік-техникалық жабдықтармен жарақтандыруға қойылатын талаптар

50. Террористік тұрғыдан осал теңіз порты объектісінің жарақтандыру үшін мынадай инженерлік-техникалық құралдар пайдаланылады:

- 1) теңіз порты объектісінің периметрін жабдықтау бойынша:
  - периметрлік қоршау;
  - бақылау-өткізу пункттері;
  - қошқарға қарсы құрылғылар (қауіптілігі жоғары учаскелер үшін);
  - кіруді шектеу құралдары;
  - күзеттік жарықтандыру жүйелері мен құралдары;
  - қабылдамау аймақтары (қажет болған жағдайда);
- 2) объектідегі жағдайды бақылау бойынша:
  - байланыс жүйелері мен құралдары;
  - ескерту жүйелері мен құралдары;
  - күзет және дабыл сигнализациясының жүйелері мен құралдары;
  - телевизиялық күзет жүйелері;
  - техникалық тексеру құралдары;
  - бақылау мұнаралары;
- 3) қауіпсіздік жүйелерінің жұмысын қамтамасыз ету:
  - резервтік, үздіксіз электрмен жабдықтау жүйелері мен құралдары.

51. Теңіз порты аумағы және оның ықтимал қауіпті жақтары периметрі бойынша адамдардың еркін өтуіне және көлік құралдарының объектіге және объекіден өтуіне кедергі келтіретін қоршаумен, бақылау-өткізу пунктін айналып өтуге жабдықталады.

Қоршау күрделі құрылыс болып табылады және үлгілік жобалар бойынша салынады.

Қоршаулар болуы керек:

1) еркін еңсеруді болдырмайтын және теңіз порты объектісінің режимдік жағдайларын қанағаттандыратын биіктік пен жерге көму;

2) дизайндағы қарапайымдылық, жоғары беріктік және беріктік;

3) оны жеңуді жеңілдететін түйіндер мен құрылымдардың болмауы.

Сыртқы қоршауда құлыпталмайтын есіктердің, қақпалардың, қақпалардың, сондай-ақ лазерлердің, сынықтардың және зақымдардың болуына жол берілмейді.

Қауіптілігі жоғары учаскелерде периметр қошқарға қарсы және (немесе) өзге де қосымша тосқауыл құрылғыларын орнату жолымен нығайтылады.

Инженерлік-техникалық конструкциялардан басқа теңіз порты периметрін жарықтандыру, байланыс және телевизиялық бақылау жүйесімен жабдықталады.

52. Бақылау-өткізу пункттерінің саны объектіге кірме жолдардың санына байланысты айқындалады.

Автокөлік бақылау-өткізу пункті адамдардың өтуі үшін бақылау-өткізу пунктінің жанында орналасады.

Бақылау-өткізу пункттері ғимараттарының (үй-жайларының) сыртқы қоршау конструкциялары (қабырғалары мен жабындары) құқыққа қайшы сипаттағы іс-әрекеттерді қоса алғанда, сыртқы әсерлерге төзімді болуы және жақсы шолуы болуы қажет.

Бақылау-өткізу пункті келушілердің жеке заттарын сақтау камерасымен, тексеруге арналған орынмен, күзет бөлімшелерінің қызметкерлерін орналастыруға арналған қызметтік үй-жаймен, техникалық қауіпсіздік жүйелерімен (концентраторлармен, пульттермен, күзет теледидарының бейнебақылау құрылғыларымен), өту жолын (өтуді) ашу тетігін басқару құрылғыларымен, күзет жарығымен және санитариялық тораппен жабдықталады.

Бақылау-өткізу пунктінде адамдардың рұқсатсыз өтуін болдырмау үшін автоматтандырылған немесе механикалық қол құрылғылары орнатылады.

Бақылау-өткізу пунктін қажеттілікке немесе қызметтік қажеттілікке байланысты металдардың әртүрлі түрлерін тануға қабілетті тексеру жүргізу үшін стационарлық немесе қол құралдарымен жабдықтауға жол беріледі.

Көлік құралдарына арналған бақылау-өткізу пункті үлгілік жылжымалы немесе бұрылмалы қақпалармен, сондай-ақ оларды қарауға арналған қарау алаңдарымен немесе эстакадалармен, шлагбаумдармен жабдықталады.

Бақылау-өткізу пунктінің үй-жайы байланыс, өрт сөндіру құралдарымен жарақтандырылады және орталықтандырылған бақылау пультіне қосылған дабыл сигнализациясы жүйесімен жабдықталады.

53. Кіруді шектеу құралдары бақылау-өткізу пункттері арқылы объектінің бақыланатын аумағына рұқсатсыз кіруіне кедергі келтіретін физикалық тосқауылға арналған.

Теңіз порты объектісінің кіруді шектеудің мынадай құралдары белгіленеді:

1) қақпалар (есіктер);

2) қақпа.

Қақпа мен қақпалар болуы:

1) оның еркін өтуін болдырмайтын биіктік;

2) жоғары беріктік пен беріктік;

3) оны еңсеруді және қорғалатын аумаққа кіруді жеңілдететін тораптар мен конструкциялардың болмауы.

Қақпалар арнайы электр-магниттік (кернеуді өшіру түрінде сигнал берген кезде ғана ашылады) немесе электр-механикалық (ашу импульсі қақпа ашылғанға дейін және қайтадан жабылғанға дейін жұмыс істейтін режимде жұмыс істейді) құлыптармен жабдықталған.

Қақпада электр жетегі және қашықтан басқару пульті, оларды авариялық тоқтатуға және қолмен ашуға арналған құрылғылар болды, олар еркін ашылудың (қозғалыстың) алдын алу үшін шектегіштермен немесе тығындармен жабдықталуы қажет.

Қақпаны басқару пульті оларға бөгде адамдардың кіруін болдырмайтын орындарда орналасады.

54. Бөгеуші құрылғы объектінің периметрі бойынша қауіптілігі жоғары учаскелер болған кезде көлік құралдарын мәжбүрлеп тоқтатуға арналады.

Теңіз порты объектісінің периметрі бойынша қауіптілігі жоғары учаскелерді болдырмау мақсатында бұл учаскелер олардың өту мүмкіндігін болдырмайтын бетон немесе металл конструкциялармен тұндырылады, ал автокөлік бақылау-өткізу пунктіне апаратын жол учаскелері қақпадан 30 метр аспайтын қашықтықта 90 градусқа бұрылады.

Тосқауыл, көтергіш кедергілер, тартылатын тіректер және сол функцияны орындайтын соғуға қарсы құрылғының конструктивтік шешімдеріне жол беріледі.

55. Объектінің ықтимал қауіпті учаскесінің периметрі бойынша күзеттік жарықтандыру желісі сыртқы жарықтандыру желісінен бөлек орындалады және дербес учаскелерге бөлінеді.

Негізгі және ішкі қосалқы қоршауды жарықтандыру (кем дегенде 100 люкс жарықтандырумен) жергілікті анықтау учаскелерін ескере отырып, периметрді қорғау жүйелерінен қосу мүмкіндігіне ие болды.

Күзеттік жарықтандыру аспаптары ретінде құятын Жарық прожекторлары, қыздыру шамдары бар немесе ұқсас үлгідегі шамдар қолданылады.

Жарықтандыру аспаптары бақылау-өткізу пунктінің бақылаушыларын соқыр етпейтіндей етіп орналастырылуы тиіс.

Шамдар арасындағы қашықтық, олардың қуаты мен дизайны жарық нормаларына сәйкес қажетті үздіксіз, біркелкі жарық жолағын құру есебінен таңдалады.

Күзеттің қызметтік үй жайлары үшін жарықтандыру нормаларын айқындау қолданыстағы нормалар мен қағидалар негізінде жүргізіледі.

Күзеттік жарықтандыру қамтамасыз етіледі:

1) шамдардан жарық нүктелері қабаттасып, ені кемінде 3 метр тұтас жолақ құрайтындай етіп есептей отырып, қажетті біркелкі жарықтандыру;

2) техникалық құралдар іске қосылған кезде бір учаскеде немесе бүкіл периметр бойынша жарықтандыруды автоматты түрде қосу мүмкіндігі;

3) жарықтандыруды басқару мүмкіндігі-кез-келген аймақтың немесе бүкіл периметрдің жарықтандыруын қосу.

Күзеттік жарықтандыру шамдары қоршау сызығына тікелей жақын жерде аумақтың ішінде, қызмет көрсетуге ыңғайлы және қауіпсіз жерлерде орнатылады.

Бақылау-өткізу пункттерінің үй-жайлары қосымша авариялық жарықтандырумен жабдықталады. Жұмыс шамдарының авариялық және кері ауысуы автоматты түрде жүзеге асырылады.

Автокөлік бақылау-өткізу пункттерін жарықтандыру көлікті және тасымалданатын жүктерді тексеруді қамтамасыз етеді. Жарықтандыру аспаптары тексерілетін көлікті, оның ішінде төменнен де біркелкі жарықтандыру жүзеге асырылатындай етіп орналастырылады. Қажет болған жағдайда тасымалданатын жарықтандыруды пайдалану мүмкіндігін қарастыру қажет.

56. Жедел байланыс жүйесі мыналарды қамтамасыз етеді:

1) жедел байланыс жүйелері үшін белгіленген тәртіппен бөлінген жиілік диапазонындағы жұмыс;

2) күзет пунктіндегі кезекші мен қызмет көрсету аумағындағы күзет нарядтары арасындағы екі жақты радиобайланыс;

3) қызмет көрсету аумағы шегінде күзет нарядтары арасындағы екі жақты радиобайланыс;

4) объектіде және оған іргелес аумақта белгіленген байланысты қамтамасыз ету үшін жеткілікті сыйымдылық және қызмет көрсету аймағы;

5) берілетін ақпаратты қорғау;

6) негізгі жабдықты, коммутация орталығын және жүйенің диспетчерлік орталығын негізгі (және керісінше) ажырату кезінде резервтік электрмен жабдықтауға автоматты түрде көшіру мүмкіндігі. Резервтік қуат көзінен жұмыс уақыты – кемінде 2 сағат.

Жедел байланыс жүйесінің құрамдас бөліктерінің конструкциясы оларды пайдалану , қызмет көрсету және жөндеу кезінде қызмет көрсетуші персоналдың электр қауіпсіздігін қамтамасыз етуі қажет.

57. Ескерту жүйесі жүзеге асырады:

1) ғимараттарға, үй-жайларға, адамдар тұрақты немесе уақытша болатын объект аумағының учаскелеріне дыбыстық және (немесе) жарық сигналдарын беру;

2) қауіптілік сипаты, эвакуациялау қажеттілігі мен жолдары, адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған іс-әрекеттер туралы сөйлеу ақпаратын тарату;

3) "Азаматтық қорғау туралы" Қазақстан Республикасы Заңының нормаларына сәйкес құлақтандыру сигналдарын жеткізу.

Нысанда ескерту жоспары жасалады, оған мыналар кіреді:

1) лауазымдық міндеттері штаттан тыс жағдайлардың салдарын болдырмау немесе жою жөніндегі іс-шараларға қатысу көзделген қызметкерлерді шақыру схемасы;

2) штаттан тыс жағдайларда қызметкерлердің әрекет ету алгоритмдері;

3) эвакуация жоспарлары;

4) дабыл жүйесі.

Ескерту жүйесінің әрекеті барысында адамдарды эвакуациялау сүйемелденеді:

1) авариялық және күзеттік жарықтандыруды қосу арқылы;

2) эвакуация процесін қиындататын дүрбелең мен құбылыстардың алдын алуға бағытталған арнайы әзірленген мәтіндерді хабарлау жүйесі бойынша беру (өту жолдарында адамдардың жиналуы).

Ескерту сигналдары басқа мақсаттағы сигналдардан өзгеше болуы керек.

Дабылдардың саны және олардың қуаты адамдардың тұрақты немесе уақытша болатын барлық жерлерінде қажетті естуді қамтамасыз етті.

Қорғалатын аумақта мүйізді дауыс зорайтқыштарды қолдану керек. Олар жарықтандыру тіректеріне, ғимарат қабырғаларына және құрылымдарға орнатылады.

Объектідегі дауыс зорайтқыштардың дұрыс орналасуы мен саны берілген сөйлеу хабарламаларының оқылуына эксперименттік жолмен анықталады және нақтыланады.

Ескерту жүйелерінің коммуникацияларын объектінің радиотрансляциялық желісімен біріктірілген жобалауға жол беріледі.

58. Күзет сигнализациясы жүйесімен объектінің сыни аймақтарына тікелей жақын аумақ жабдықталады, ол индустриялық кедергілерден және көлік құралдарынан туындаған кедергілерден, құстар мен ұсақ жануарлардың (кеміргіштер, қояндар) әсерінен қорғалады.

Күзетілетін аймақтар кез келген жағынан сындарлы аймақтарға жақындаған кезде бұзушылық күзеттің кемінде екі шекарасымен тіркелетіндей етіп орналастырылады.

Күзеттің әрбір шекарасынан дабыл хабарламалары орталықтандырылған бақылау пультіне немесе объектінің ішкі күзет пультіне шығарылады.

Ішкі күзет пульттері күзет бөлімшелерінің қызметтік үй-жайларында немесе осы мақсаттар үшін арнайы жабдықталған үй-жайларда орналастырылады.

Күзет сигнализациясы жүйесі белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сертификаттау жүйесінің мемлекеттік тізілімінде аккредиттелген және

тіркелген сертификаттау жөніндегі органдарда, сынақ зертханаларында (орталықтарында) сертификаттаудан өтеді.

59. Күзет телевизиялық жүйесі қамтамасыз етеді:

1) күзетілетін аймақтардың, үй-жайлардың, периметрдің және объектінің аумағының жай-күйі туралы көрнекі ақпаратты күзет бөлімшесінің арнайы бөлінген үй-жайындағы жергілікті бақылау пунктінің не автоматтандырылған режимдегі орталықтандырылған күзет пунктінің мониторларына беру;

2) оқиғаларды кейінгі талдау үшін бейнеақпаратты сақтау (ақпаратты сақтау мерзімі кемінде 30 тәулікті құрайды);

3) оқиғаларды автоматты режимде немесе оператор командасы бойынша бейне құжаттау;

4) бұрын жазылған ақпаратты жаңғырту;

5) уақытты, күнді және телекамера идентификаторын орнату арқылы бейнежазбаға жедел қол жеткізу;

6) жедел басқару орталықтарының ақпараттық кіші жүйелеріне қосылу немесе бейнежазбаны аумақтық полиция органдарының кезекші бөлімдеріне және жедел штабтарды орналастыру орындарына беру мүмкіндігі.

Объектіде телевизиялық бейнебақылау жүйесімен жабдықталады:

1) қорғалатын аумақтың периметрі;

2) бақылау-өткізу пункттері;

3) тексеру үй-жайлары (бөлмелері), көлікті тексеру аймақтары;

4) сыни аймақтары бар аумақ пен үй-жайлар, оларға өту жолдары;

5) объект басшысының (меншік иесінің) қалауы бойынша үй-жайлар.

Объектінің аумағын немесе периметрін бақылауға арналған бейнекамералар климаттық аймаққа сәйкес сыртқы қондырғылар үшін климаттық факторлардың әсер ету жағдайында жұмыс істеуі қажет не климаттық факторлардың әсер етуі кезінде жұмыс қабілеттілігін қамтамасыз ететін герметикалық термоқаптарда орналастырылды.

Тәуліктің қараңғы уақытында, егер қорғалатын аймақтың жарықтандырылуы телекамералардың сезімталдығынан төмен болса, көрінетін немесе инфрақызыл жарық диапазонының күзет жарығын қосу қажет. Қауіпсіздік жарықтандыру аймақтары теледидар камераларының көру аймағына сәйкес келуі керек.

Күзет телевизиялық және өртті анықтау және сөндіру жүйелерін автоматтандырылған күзет кешеніне біріктіру ұсынылмайды.

Телевизиялық теңіз порты жүйесінің күзетуіне кіретін бейнебақылау жүйелеріне қойылатын техникалық талаптар Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті төрағасының 2020 жылғы 27 қазандағы № 69-ке бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21693 болып тіркелген) бекітілген Ұлттық бейнебақылау жүйесінің жұмыс істеу қағидаларында көзделген бейнебақылау жүйелерінің ең төменгі техникалық жағдайларына сәйкес келді.

60. Қарап тексерудің техникалық құралдары объектіге және объектіден рұқсатсыз әкелуге (шығаруға), әкелуге (әкетуге) тыйым салынған қаруды, заттар мен заттарды табу үшін объектілерде қолданылады.

Объектіні техникалық тексеру құралдарымен жарақтандыру объектілерге тән қауіптерге, оның жұмыс істеу ерекшеліктеріне сәйкес келді.

Теңіз порты объектісінің техникалық тексеру құралдарының тізбесіне мыналар кіреді:

- 1) металл анықтағыштар;
- 2) тексеру эндоскоптары мен айналар.

Металл анықтағыштар (металл детекторлар) суық және атыс қаруын, құрамында металы бар жарылғыш құрылғыларды (гранаталарды) табуды қамтамасыз етеді, өндірістің құрамында металы бар өнімдердің әртүрлі түрлерін алып өтуге тыйым салынады және портативті (қол) аспаптар түрінде орындалады. Олар қамтамасыз етеді:

қара және түсті металдар мен олардың қорытпаларын анықтау және қажет болған жағдайда тану;

металдың әртүрлі массаларын анықтау үшін қайта конфигурациялау мүмкіндігі.

Тексеру эндоскоптары мен айналар қол жетпейтін жерлерді көзбен шолып қарауды жеңілдету және оларда жарылғыш құрылғыларды, атыс және суық қаруды, контрабанданы, ақпаратты жасырын түсіру құралдарын анықтау үшін қолданылады. Техникалық эндоскоптар мен видеоскоптар әртүрлі қуыстарды, арналарды және салыстырмалы түрде кішкентай тесіктер арқылы қол жеткізуге болатын жерлерді визуалды тексеру үшін қолданылады. Олар қамтамасыз етеді:

икемді және жартылай қатты құрылымдар үшін кемінде 40 градус бұрышы бар кемінде 1500 миллиметр және қатты құрылымдар үшін 90 градусқа қол жеткізу;

тексеру орнын жарықтандыру, жарық жағдайларын реттеу мүмкіндігі;

тексеру нәтижелерін бейне құжаттау;

экологиялық қауіпсіздік және электромагниттік үйлесімділік.

61. Теңіз порты объектісінің бақылау мұнаралары (орнату қажет болған жағдайда) қорғалатын аумақты көруді ұлғайту және көруді жақсарту үшін орнатылады.

Мұнараның биіктігі және оны орнату орны рельефке, конфигурацияға және жергілікті жағдайларға байланысты анықталады.

Мұнараның дизайны күзетшіні атыс қаруынан қорғауды қамтамасыз етеді.

Көрінуді жақсарту үшін күзет наряды бинокльмен қамтамасыз етіледі. Бинокль бақылаушы мұнарадан қорғалатын аумақтарға алыс жолдарды қарауға мүмкіндік беретін рұқсат ету қабілетіне ие.

62. Резервтік, үздіксіз электрмен жабдықтау жүйелері мен құралдары негізгі желілік қоректендіру болмаған кезде жабдықтың кемінде 12 сағат жұмыс істеуін қамтамасыз ететін аккумуляторлық қолдауы бар үздіксіз қоректендіру көздерінің күзет дабылы, қол жеткізуін бақылау және басқару жүйелерін қамтамасыз етеді.

Электр қуатының дербес резервтік көздері кіруді бақылау және басқару жүйесінің, телевизиялық бейнебақылау жүйесінің, күзет және кезекші жарықтандырудың жұмысын қамтамасыз етеді:

- 1) қалалық үлгідегі қалалар мен кенттерде – 24 сағаттан кем емес;
- 2) ауылдық аудандарда – кемінде 48 сағат;
- 3) қол жетпейтін аудандарда-кемінде 72 сағат.

63. Телевизиялық күзет жүйелері мен құлақтандыру жүйелерін қоспағанда, объектілерді қажетті инженерлік-техникалық жабдықтармен жарақтандыру мүмкін болмаған кезде нұсқаулыққа сәйкес олардың болмауын өтейтін инженерлік-техникалық шешімдер және (немесе) қауіпсіздік шаралары қабылданады.

Объектінің инженерлік-техникалық жабдықтары әрқашан жұмыс күйінде сақталады

Террористік тұрғыдан осал объектілердің меншік иесінің, иесінің, басшысының немесе өзге де лауазымды адамдарының шешімі бойынша объектіде қосымша инженерлік-техникалық жабдық орнатылады.

Террористік тұрғыдан осал су шаруашылығы объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулыққа 1-қосымша

Сабақ тақырыптарының нұсқалары

р/с	Тақырыптардың атауы	Өткізу нысаны	Білім алушылар контингенті
1.	Терроризм актісін әзірлеу және жасау үшін пайдаланылуы мүмкін объектіні және басқа ақпаратты қорғау тәртібі бойынша ақпаратты жария етуге тыйым салу туралы талаптармен танысу	Дәріс	Жұмысқа алғаш қабылданған объектінің қызметкерлері
2.	Террористік тұрғыдан осал объектінің ерекшеліктері, оған терроризм актісі жасалған жағдайда ықтимал салдары	Дәріс	Объектінің барлық қызметкерлері
3.	Аумақты тексеру, жарылғыш құрылғыларды салудың ықтимал орындарын анықтау техникасы	Дәріс	Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлер

4.	Объектілерде терроризм актісін болғызбау және объектінің аумағына бөгде адамдардың кіруіне жол бермеу жөніндегі іс-шараларды жүргізу тәртібі	Дәріс	Объект басшылығы
5.	Объектіде терроризм актісі жасалған жағдайларда қызметкерлердің жауапкершілігі	Дәріс	Объектінің барлық қызметкерлері
6.	Терроризм актісін жасау қаупі туралы анонимді телефон қоңырауын алған кезде объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқау-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
7.	Күдікті зат анықталған кезде объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқау-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
8.	Объектінің жанында немесе оның аумағында күдікті адамдар табылған кезде объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқау-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
9.	Объектіге қарулы шабуыл жасау кезінде объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқау-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
10.	Кепілге алынған кезде объект қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібі	Нұсқау-әдістемелік сабақтар	Объектінің барлық қызметкерлері
11.	Терроризмге қарсы қорғаныстың инженерлік-техникалық құралдарын пайдалану қағидалары	Практикалық сабақтар	Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлер
12.	Бақылау-өткізу пунктінде көлік құралдары мен адамдарды тексеру және тексеру тәртібі	Практикалық сабақтар	Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлер

Террористік тұрғыдан осал су шаруашылығы объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулыққа 2-қосымша

Сабақтарды өткізу туралы есептілік нысандары

Сабақтарды өткізу туралы негізгі есепті құжаттар:

- 1) Терроризмге қарсы дайындық жөніндегі іс-шараларды жүргізуді есепке алу журналы (1-нысан);
- 2) Терроризмге қарсы бағыттағы нұсқамалар өткізу кестесі (2-нысан);
- 3) Жаттығуларды өткізу кестесі (3-нысан);
- 4) Практикалық объектілік жаттығуды дайындау және өткізу жоспары (4-нысан);
- 5) Теориялық сабақтардың өткізілген тақырыптары бойынша дәріс материалдары.

1-Нысан

ЖУРНАЛ

терроризмге қарсы дайындық бойынша оқу іс-шараларын есепке алу

(ұйымның атауы)

(титул парағы)

Журнал № ____

оқу іс-шараларын өткізуді есепке алу

терроризмге қарсы дайындық бойынша

Журналдың басталу күні " ____ " _____ 20 ____ ЖЫЛ

Журналдың аяқталу күні " ____ " _____ 20 ____ ЖЫЛ

(ішкі жағы)

1-бөлім. Нұсқау

p / c	Нұсқама өткізу күні	Нұсқама берушінің Т. А. Ә. (әкесінің аты болған жағдайда) және лауазымы	Нұсқау түрі	Нұсқама жүргізген тұлғаның Т. А. Ә. (әкесінің аты болған жағдайда) және лауазымы	Нұсқау берушінің қолы	Нұсқама жүргізген адамның қолы
1	2	3	4	5	6	7
1.			жоспарлы			
2.			жоспарлы			
3.			жоспардан тыс			

Ескерту:

1) жоспарлы нұсқамалар барысында қызметкерлерге терроризм актісі жағдайында барлық ықтимал жағдайларда іс-қимыл алгоритмдері жеткізіледі, ал жоспардан тыс нұсқамалар тақырыбы өткізілетін оқу-жаттығулар, жаттығулар мен эксперименттер тақырыбына байланысты болады;

2) терроризмге қарсы бағытта жүргізілетін жоспарлы нұсқаулықтарды құжаттамалық ресімдеуді қолжазба тәсілімен де, аралас-қолжазба және баспа тәсілімен де жүзеге асыруға жол беріледі. Баспа түрінде мынадай бағандарды толтыруға жол беріледі: 3, 4 және 5 (егер нұсқауды сол қызметкер жүргізсе), журналдың қалған бағандарын нұсқаманы тыңдаған адам өзі толтырады;

3) өткізу күні толық көрсетіледі (күні, айы және жылы);

4) объектінің персоналымен жоспардан тыс нұсқама жүргізу кезінде оны осы журналда да құжаттайды, ал "нұсқама түрі" бағанында – "жоспардан тыс", "№ _ _ _ телефонограммасы бойынша", "террористік қауіптілік деңгейі бойынша" деген жазбаны қоюға жол беріледі.

2-бөлім. Жаттығу

күні	Жаттығу тақырыбы	Оқу сұрақтары	Қатысқан қызметкерлер саны	Жаттығуды өткізген адамның қолы
1	2	3	4	5

Ескерту: Сабақ тақырыбы мен оқу сұрақтары нақты нақтыланған және жалпы сипатқа ие емес.

2-нысан

Үлгі

"Бекітемін"
 Объектінің басшысы
 _____
 тегі, аты, әкесінің аты
 (бар болса)
 " _ " _____ 20__ жылы

Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлермен (құрылтай құжаттарына сәйкес объектінің атауы)

20__ жылға арналған жаттығулар өткізу кестесі

р/с	Жаттығу тақырыбының атауы	Жаттығу ауысымы	Өткізу күні	Ескерту
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Мекемедегі терроризмге қарсы қызмет үшін тағайындалған адамның лауазымы

3-нысан

Үлгі

"Бекітемін"

Объектінің басшысы

Тегі, Аты, Әкесінің аты
(бар болса)

"__" __ 20__ жылы

**Өткізу режимін қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларға тартылатын қызметкерлермен
(құрылтай құжаттарына сәйкес объектінің атауы)**

20__ жылға арналған нұсқама жүргізу кестесі

р/с	Жаттығу тақырыбының атауы	Жаттығу ауысымы	Өткізу күні	Ескерту
1.				
22.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				

Мекемедегі терроризмге қарсы қызмет үшін тағайындалған адамның лауазымы

Ескерту:

Егер мекеменің қызметкері (қызметкері) қандай да бір себептермен (ауру, демалыс) нұсқама жүргізу кезінде болмаған болса, онымен тақырыпты зерделеу ағымдағы тоқсан аяқталғанға дейінгі кез келген күнде жеке жүргізіледі.

4-нысан

Жоба

Үлгі

"Бекітемін"

Объектінің басшысы

тегі, аты, әкесінің аты
(бар болса)

"__" __ 20__ жылы

Практикалық объектілік жаттығуды дайындау және өткізу жоспары

1. Тақырып: "Жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті затты анықтаудағы әрекеттер".

2. Жаттығу мақсаттары:

1) Персоналдың жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті затты анықтаған кезде жағдайды өздігімен, тез және дәл бағдарлау, іс-қимылдың шешуші бағытын айқындау және ТЖ жою жөнінде дұрыс шаралар қабылдау дағдылары мен қабілеттерін дамыту.

2) Ықтимал терроризм актілерінің алдын алу бойынша дағдылар мен іс-қимылдарға үйрету, күдікті зат анықталған кезде хабарлау және эвакуациялау тәртібіне үйрету.

3) Адамдарды және материалдық құндылықтарды құтқару және эвакуациялау тәсілдері мен тәсілдерін үйрету.

4) Объект персоналының ішкі істер органдарымен, авариялық-құтқару қызметтерімен өзара іс-қимыл жасау тәртібі мен қағидаларын оқыту.

5) Ішкі істер органдары бөлімшелері мен авариялық-құтқару қызметтері келгенге дейін объект басшысының жаттығуға қатысушылардың, объект персоналын эвакуациялауды ұйымдастырудың іс-қимылдарын нақты үйлестіру қабілетін тексеру.

3. Объектілік жаттығуға қатысушылардың құрамы: объектінің басшылығы, инженерлік-техникалық қызметкерлер, персонал, ішкі істер органдарының және авариялық-құтқару қызметтерінің қызметкерлері (келісім бойынша). "*" "

"*" - іс-шараға осы санаттың қатысуымен.

1. Жаттығу кезеңдері:

Р р / с	Іс-шаралар	Өткізу күні мен уақыты	Өткізу орны	Жауапты орындаушы	Орындалуы туралы белгі
Бірінші дайындық кезеңі					
1.	Тренинг өткізу жөніндегі құжаттарды әзірлеу жөніндегі басшының нұсқауларын директор орынбасарларының назарына жеткізу	" _ " _____ 20__ жыл	Директор кабинеті	Директор	
2.	Жаттығу өткізу бойынша құжаттарды әзірлеу, ішкі істер органдарының және авариялық-құтқару қызметтерінің тартылатын бөлімшелерімен құжаттарды келісу "*" және оларды объект басшысында бекіту	" _ " _____ 20__ жыл	Қызметтердің орналасқан жері Директор кабинеті	Жаттығу жетекшісі	
3.	Аумақтық ішкі істер және ұлттық қауіпсіздік органдарын		Хат жолдау	Жаттығу басшысы	

	жоспарланған іс-шара туралы хабардар ету	Жаттығуды өткізуге 5 күн қалғанға дейін			
Екінші дайындық кезеңі					
4.	Жаттығуды дайындау және өткізу жоспарын, сондай-ақ әдістемелік материалдарды объект қызметкерлерінің назарына жеткізу	" " _____ 20__ жыл	Акт залы	Жаттығу жетекшісі	
5.	Қызметкерлердің барлық санаттарымен қосымша сабақтар өткізу, объектінің персоналының күдікті затты анықтаған немесе эвакуация жүргізу туралы өкім алған кезде өз іс-әрекеттерінің тәртібін білуін тексеру	" " _____ 20__ жыл	Акт залы	Жаттығу жетекшісі	
6.	Құлақтандыру жүйесінің және эвакуациялау жолдарының жай-күйіне жауапты қызметкерлермен қосымша нұсқама жүргізу	" " _____ 20__ жыл	Акт залы	Жаттығу жетекшісі	
7.	Директорға жаттығуға дайындығы туралы баяндама	" " _____ 20__ жыл	Директор кабинеті	Жаттығу жетекшісі	
Практикалық жаттығулар өткізу					
8.	Практикалық жаттығулар өткізу: - күдікті затты анықтау туралы сигнал беру;	" " _____ 20__ жыл	Нысан ғимараты	Директор Жаттығу жетекшісі	

	- эвакуация жүргізу				
Жаттығуды қорытындылау					
9.	Нысан қызметкерлерімен жаттығуды талдау	" _ " _____ 20__ жыл	Нысан ғимараты	Жаттығу жетекшісі	
10.	Жаттығу қорытындысы бойынша анықтама дайындау	" _ " _____ 20__ жыл	Әдістемелік кабинет	Жаттығу жетекшісі	
11.	Анықталған кемшіліктерді жою бойынша міндеттер қою арқылы жаттығу қорытындысы бойынша бұйрық дайындау	" _ " _____ 20__ жыл	Директор кабинеті	Жаттығу жетекшісі	

Директордың орынбасары

Ескерту:

- Іс-шаралар пункттерінің саны және олардың атауы түпкілікті және толық міндетті болып табылмайды. Тармақтар сабақтың тақырыбына және қызметкерлердің дайындық деңгейіне байланысты өзгереді;

- "Орындалғаны туралы белгі" бағанында "Орындалды" деген жазу әрбір өткізілген іс-шараның нәтижелері бойынша жасалады.

Террористік тұрғыдан осал су шаруашылығы объектілерін терроризмге қарсы қорғауды ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулыққа
3-қосымша

Объект қызметкерлері мен басшылығының террористік сипаттағы ықтимал қауіптерге іс-қимыл алгоритмі

1.1 Терроризм актісі қауіпі туралы телефон қоңырауын алған кезде объектінің (кезекші) қызметкерлері мен басшылығының іс-қимыл алгоритмі

Егер ақпаратты жеке қабылдасаңыз

Әрбір телефон қоңырауына жауап беру керек. Терроризм актісі қауіпі туралы анонимді сигнал түскен кезде тыныш, сыпайы болу керек, сөйлеушіні үзбеу керек, диктофонды қосу керек (егер ол телефонға қосылған болса).

Телефон аппаратында нөмірдің автоматты анықтағышы (АОН) болған жағдайда, оның кездейсоқ жоғалуын болдырмайтын анықталған нөмірді жазу.

Жазба жабдықтары болмаған жағдайда, әңгімені сөзбе-сөз есте сақтауға тырысу және оны журналға жазып алу, сөйлесудің басталу күнін, нақты уақытын, ұзақтығын көрсету.

Терроризм актісі қауіпі туралы хабарлаған белгісізбен телефон арқылы сөйлесу аяқталғаннан кейін телефон тұтқасын аппаратқа салмау (ақпарат көзінің орнын анықтау үшін). Ақпаратты қабылдай отырып, мүмкіндігінше телефонмен сөйлесуді кешіктіру керек (мәліметтерді нақтылау). Сонымен бірге, әріптесіне келіп түскен қауіп туралы хабарлауға тырысу керек, ол мүмкіндігінше басқа телефон аппараты арқылы сөйлесумен бір мезгілде ішкі істер органдарына қоңырау шалып, келіп түскен қауіп туралы хабарлауы керек: "ол сізбен (мекеменің атауы) (аты-жөні, лауазымы) сөйлеседі. №___ Телефон нөміріне жарылыс қауіпі туралы хабарлама алынды. Қоңырау түскен телефон нөмірін анықтауды сұраймын. Менің телефон нөмірім _____".

Телефонмен сөйлесу кезінде қоңырау шалушымен диалог орнатуға тырысу, жақсы сылтаумен одан хабарламаны қайталауын сұрау, мүмкін болса, қоңырау шалушының жеке басы, оның орналасқан жері, онымен қалай байланысуға болатындығы туралы ақпаратты білуге тырысу.

Егер әңгімелесуші болашақта өзін таныстырғысы келмесе әңгіме барысында мынаны ескерту:

- 1) қоңырау шалушының жеке басы (ер, әйел, бала);
- 2) оның шамамен жасы, мүмкін ұлты/ұлты;
- 3) оның сөйлеу ерекшеліктері (жылдам, баяу, түсінікті, оқылмайтын, бұрмаланған);
- 4) дауыс ерекшеліктері (қатты/тыныш, төмен/жоғары, қарлығы);
- 5) сөйлеу қарқыны (жылдам немесе баяу);
- 6) айтылуы (айқын, бұрмаланған, кекештенген, сыбырлаған, екпінді немесе диалект (жергілікті/жергілікті емес));
- 7) сөйлеу ақаулары (кекештенеді, сыбырлайды, картавит, "мұрын" дейді);
- 8) сөйлеу мәнері (мәдени, шешілмеген, мазақ, балағат сөздермен);
- 9) түсіндіру тілі (сабырлы, ашулы, дәйекті, шатастыратын, эмоционалды, мазақ ететін, тәрбиелік).

Бұл адам қайда, кімге, қай телефонға қоңырау шалатынын, қоңырау шалушының талаптары қандай екенін, жоспарланған акцияның мақсатын анықтау.

Білуге тырысу:

- 1) қандай жарылғыш құрылғы, ол қайда және қалай көрінеді;
- 2) жарылғыш құрылғы қандай мақсатта салынған;
- 3) басқа жерде жарылғыш құрылғы бар ма;
- 4) жарылыс қашан болуы мүмкін;
- 5) ол қандай нақты талаптар қояды;
- 6) талаптарды жеке өзі қояды, делдал ретінде әрекет етеді немесе қандай да бір адамдар тобын (ұйымды) білдіреді;

7) қандай шарттарда ол (ол) немесе олар жоспардан бас тартуға келіседі;

8) онымен қалай және қашан байланысуға болады;

9) бұл қоңырау туралы кімге хабарлауға болады.

Қоңырау шалушыдан сіз және сіздің басшылығыңыздың шешім қабылдауы немесе қандай да бір әрекет жасауы үшін мүмкін болатын ең көп уақытты алуға тырысу.

Дыбыстық фонды (автомобильдердің шуы (трек немесе көше қозғалысы), теміржол көлігінің шуы, зауыт жабдықтарының жұмысы, теле немесе радиоаппаратураның дыбыстары, дауыстар, жануарлардың дыбыстары) белгілеуді ұмытпау. Қоңыраудың сипатын белгілеу (қалалық немесе қалааралық).

Персоналдан ақпарат алған кезде

Алынған ақпараттың ішкі істер органдарына кедергісіз берілуін қамтамасыз ету.

Болған және қабылданған шаралар туралы жоғары тұрған басшылыққа хабарлау.

Газ, су және электрмен жабдықтауды, сондай-ақ радиоаппаратураларды, ұялы телефондарды ажыратуға пәрмен беру.

Қауіпсіз жерге эвакуациялау жоспарына сәйкес объектінің аумағындағы адамдарды эвакуациялауды ұйымдастыру.

Күзетілетін аумаққа біреудің рұқсатсыз кіруіне жол бермеу жөнінде шаралар қабылдау.

Ішкі істер органдары мен авариялық-құтқару қызметтері қызметкерлерінің кедергісіз жұмысын қамтамасыз ету (қақпаны, шлагбаумды ашу, қорғалатын аумақтың жоспарын ұсыну, анонимді телефон қоңырауын алу кезеңінде объектіге қатысушылардың тізімін ұсыну).

Жедел-тергеу бригадасының басшысынан жұмыс процесін қайта бастауға рұқсат алғаннан кейін персоналды жұмыс орындарына қайтаруға және жұмыс процесін қайта бастауға команда беру.

Бұл туралы нұсқаулыққа сәйкес білуі керек адамдардан басқа ешкімге қауіп туралы хабарламау.

1.2. Күдікті затты табу туралы мәліметтерді алған кезде объект (кезекші) қызметкерлер мен басшылығының іс-қимыл алгоритмі

Егер күдікті затты табу туралы ақпарат алса, бұл фактіні назардан тыс қалдырмау!

Бар-жоғын көрсететін белгілер жарылғыш құрылғы:

1) сыртқы түрі бойынша күдікті зат жарылғыш құрылғыға ұқсас болуы мүмкін (граната, мина, снаряд);

2) табылған затта сымдар, арқандар, оқшаулағыш таспа болады;

3) күдікті зат кез-келген дыбыс шығаруы мүмкін: шерту, сағаттың тықылдауы, жылдау;

4) бадамның тән иісі немесе басқа ерекше иіс заттан шығуы мүмкін.

Есте сақтаңыз: заттың сыртқы түрі оның нақты мақсатын жасыруы мүмкін.

Жарылғыш құрылғыларға арналған маска ретінде қарапайым тұрмыстық заттар қолданылады: сөмкелер, сөмкелер, конволюциялар, қораптар, ойыншықтар, әмияндар, сусын банкалары.

Мекеме қызметкерлері үй-жайларда, сондай-ақ объект аумағында қалдырылған бөгде заттарға, сөмкелерге, пакеттерге қатысты ерекше қырағылық танытуы керек. Күдікті затты анықтағанға дейін оның табылған жерінде күдікті адамдардың болуы қорқынышқа себеп болатын себептердің бірі болып табылады.

Егер күдікті зат табылса (оның табылғаны туралы ақпарат алынса), табылған заттың белгілері жарылғыш құрылғыны көрсететініне көз жеткізу.

Ықтимал жарылыстан қорғау мақсатында барлық күдікті заттарды жарылыс қаупі бар деп бағалап, қажетті шараларды қабылдау қажет.

Азаматтарды қауіпсіз қашықтыққа алып тастау арқылы қауіпті аймақты босату керек. Ішкі істер органдарының өкілдері келгенге дейін мүмкіндігінше күдікті затты күзетуді қамтамасыз ету, олардың болу қауіпсіздігін қамтамасыз ете отырып, объект қызметкерлерінің арасынан қоршауды қою шараларын қабылдау.

Күдікті заттың табылғаны туралы дереу хабарлау (дереу хабарлау туралы нұсқау беру):

- 1) ауданның (қаланың) ішкі істер бөлімінің кезекші бөліміне;
- 2) жоғары тұрған мемлекеттік органның басшылығына.

Газ, су және электрмен жабдықтауды, сондай-ақ радиоаппаратураны, ұялы телефондарды ажыратуға пәрмен беру.

Қозғалыс маршрутынан күдікті заттың орналасқан жеріне жақын қауіпті аймақты алып тастай отырып, қызметкерлер мен келушілерді объектінің аумағынан эвакуациялауды ұйымдастыру.

Ішкі істер органдары өкілдерінің келуін күту, оларға жедел жағдайды баяндау, күдікті заттың орналасқан жерін, оның табылған уақыты мен мән-жайларын көрсету. Бұдан әрі ішкі істер органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

Дүрбелең туғызбау үшін не болғанын білуі керек адамдардан басқа ешкімге жарылыс қаупі туралы хабарлауға болмайды.

Жарылғыш құрылғылармен немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас заттармен өздігімен әрекет жасамау - бұл көптеген құрбандар мен қиратуларға әкелуі мүмкін!

Қатаң тыйым салынады:

- 1) күдікті заттарды ашу, түрту, көтеру немесе жылжыту, жарылғыш құрылғыны өздігімен залалсыздандыруға (минадан тазартуға) немесе жоюға тырысу;
- 2) затқа су немесе басқа заттарды құю, толтыру және жабу, затқа жақын;
- 3) затқа температуралық, дыбыстық, тетіктік және электр магниттік әсер ету;
- 4) күдікті заттың жанында электр, радиоаппаратураны, оның ішінде ұялы телефондарды пайдалануға;
- 5) осы затты тапқаннан кейін жақын жерде жарылғыш құрылғылар жоқ деп есептеу.

Жарылғыш құрылғы немесе жарылғыш құрылғыға ұқсас күдікті зат анықталған кезде ұсынылатын эвакуация және қоршау аймақтары:

- 1) Граната РГД-5..... кемінде 50 метр;
- 2) Граната Ф-1..... кемінде 200 метр;
- 3) Салмағы 200 грамм тротил құтысы .....45 метр;
- 4) Салмағы 400 грамм тротил құтысы .....55 метр;
- 5) Сыра банкі 0,33 литр .....60 метр;
- 6) Мина МОН-50.....85 метр;
- 7) Шабадан (кейс).....230 метр;
- 8) Жол шабадан.....350 метр;
- 9) Жеңіл автомобиль ..... 580 метр;
- 10) Шағын автобус .....920 метр;
- 11) Жүк көлігі (фургон).....1240 метр.

1.3. Объектінің жанында немесе оның аумағында күдікті адамдарды табу туралы ақпарат алған кезде объектіні қызметкерлері мен басшылығын (кезекшіні) басқару іс-қимылдарының алгоритмі

Назар аудару керек адамдардың белгілері:

- 1) объектінің жанында немесе аумағында сол адамдардың бірнеше рет пайда болуы және олардың фото және бейнетүсірілім, сондай-ақ дәптерге жазбалар жүргізуі;
- 2) құқық қорғау органдарының қызметкерлерімен кездесуден аулақ болу және бейнебақылау камераларынан жалтару әрекеттері (басын төмен түсіріп, бұрылып, бетін жауып);
- 3) объектінің сыни аймақтарына тұлғалардың, оның ішінде оларға техникалық қызмет көрсетуге қатысы жоқ объектінің қызметкерлерінің енуі;
- 4) бейтаныс адамдардың объектінің күзетшілерімен және қызмет көрсетуші персоналымен негізсіз байланысқа түсуі, олардан жұмыс режимі, қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шаралар туралы мәліметтерді шығару;
- 5) бөгде адамдардың елеусіз жұмысты (пакетті беру, жинақтау, сәлемдеме беру) елеулі сыйақы үшін орындауға дайын адамдарды іздеуі;
- 6) объектінің қорғалатын аумағына жақын жерде объектінің жұмысына қатысы жоқ көптеген бейтаныс адамдардың жиналуы;
- 7) объектінің жанында құқық қорғау органдарының қызметкерлері болып табылмайтын қарулы адамдардың болуы;
- 8) объектінің жанында жанжалды жағдайларды әдейі жасайтын адамдар;
- 9) объектінің аумағына тыйым салынған заттарды жасырын өткізуге тырысқан адамдар.

Объектінің жанында немесе оның аумағында күдікті адамдардың табылғаны туралы ақпарат алған кезде объектінің басшылығы (кезекшісі) мынадай әрекеттерді орындауы қажет:

- 1) оларды ұстауға тәуелсіз әрекеттерді қабылдамау;
- 2) объектінің аумағына кіру және кіру кезінде өткізу режимін күшейтуге;
- 3) мүмкіндігінше күдікті адамдарды жасырын бақылауды, жасырын бейнежазба немесе фототүсірілім жүргізуді ұйымдастыру;
- 4) назар аудармай, адамдардың санын, сыртқы келбетінің нақты белгілерін, киім-кешек пен оларда бар заттарды, пайдаланылатын автомобильдердің маркалары мен нөмірлерін, қозғалыс бағытын жазып алыңыз;
- 5) шұғыл шаралар қабылдау туралы Ішкі істер органдарына дереу хабарлау;
- 6) ішкі істер органдары өкілдерінің келуін күтіңіз, оларға күдікті адамдардың орналасқан жерін көрсетіңіз, болған жағдайда фото және видео материалдарды ұсыныңыз. Бұдан әрі ішкі істер органдары өкілдерінің нұсқауы бойынша әрекет ету.

1.4. Объектіге қарулы шабуыл туралы ақпарат алу кезінде объект қызметкерлері мен басшылығының (кезекшінің) іс-қимыл алгоритмі

Объектіге қарулы шабуыл туралы ақпарат алған кезде объектінің қызметкерлері мен басшылығы (кезекші) мынадай әрекеттерді орындауы қажет:

- 1) оларды ұстауға тәуелсіз әрекеттерді қабылдамау;
- 2) ішкі істер органдарына және/немесе арнаулы мемлекеттік органдарға қарулы шабуылдың фактісі мен мән-жайлары туралы дереу хабарлау;
- 3) қолда бар күштермен және құралдармен объектінің ықтимал қауіпті учаскелеріне зиянкестердің кіруіне жол бермеу жөнінде шаралар қабылдау;
- 4) объектіде адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды ұйымдастыру (эвакуациялау, ішкі кедергілерді бұғаттау, объектідегі штаттан тыс жағдай туралы хабарлау және);
- 5) терроризмге қарсы күрес жөніндегі жедел штабтың келген күштерімен өзара іс-қимыл;
- 6) ішкі істер органдарының қызметкерлеріне шабуылдаушы мен шабуылдаушылар туралы қолда бар барлық ақпаратты беру, бұл шабуылдаушыны анықтау және ұстау уақытын қысқартуы мүмкін.

1.5. Кепілге алуға байланысты терроризм актісі кезіндегі объект қызметкерлері мен басшылығының іс-қимыл алгоритмі

Адамдарды кепілге алған кезде

Объектіде қалыптасқан ахуал туралы террористер тарапынан теріс іс-әрекеттер туғызбайтын кез келген қолжетімді тәсілмен ішкі істер органдарына дереу хабарлау қажет.

Террористермен өз бастамасы бойынша келіссөздер жүргізбеу.

Қылмыскерлердің талаптарын орындау, егер бұл адамдардың өмірі мен денсаулығына зиян келтірумен байланысты болмаса, қылмыскерлерге қайшы келмесе, басқалардың және өз өмірлеріңіздің өміріне қауіп төндірмеу.

Шабуылдаушыларды қару қолдануға итермелейтін және адам шығынына әкелетін әрекеттерге жол бермеу.

Ішкі істер органдары, авариялық-құтқару қызметтері, жедел медициналық көмек автомашиналары қызметкерлерінің объектіге кедергісіз өтуіне (өтуіне) шаралар қабылдау.

Арнайы бөлімшелердің қызметкерлері келгеннен кейін оларға басып алу туралы сенімді ақпарат алуға көмек көрсету, барлық сұрақтарға толық жауап беру.

Егер террористердің қолында болсаңыз

Мүмкіндігінше тезірек өзіңізді алыңыз, тынышталыңыз және үрейленбеу. Егер сіз байланған немесе байланған болсаңыз, демалуға тырысу, тереңірек дем алу.

Мүмкін болатын қатал сынаққа физикалық, психикалық және эмоционалды түрде дайындалу. құқық қорғау органдары босату үшін кәсіби шаралар қабылдап жатқанына сенімді болу.

Егер қашудың сәттілігіне толық сенімділік болмаса, жүгіруге тырыспау.

Террористер туралы мүмкіндігінше көп ақпаратты есте сақтау. Олардың санын, қарулану дәрежесін анықтаңыз, сыртқы келбетіне, дене бітіміне, екіні мен сөйлесу тақырыбына, темпераментіне, мінез-құлқына және егжей-тегжейлі ақпаратқа назар аудара отырып, олардың ауызша портретін жасау. кейінірек құқық қорғау органдарына террористердің жеке басын анықтауға көмектеседі.

Мүмкін болса, терезелерден, есіктерден және ұрлаушылардың өздерінен, яғни арнайы бөлімшелер белсенді шаралар қабылдаса (үй-жайға шабуыл жасау, қылмыскерлерді жеңу үшін мергендердің атысы) қауіпсіздікті қамтамасыз ететін орындардан аулақ болу.

Ұрлаушылармен қарым-қатынас

Агрессивті қарсылық көрсетпеу, қатал және қауіпті қозғалыстар жасамау, террористерді асығыс әрекеттерге, оның ішінде қаруды қолдануға итермелейтін әрекеттерге жол бермеу. Мүмкіндігінше ұрлаушылармен тікелей көз тиюден аулақ болу.

Басынан бастап қылмыскерлердің барлық талаптарын орындамау, оларға қайшы келмеу, басқалардың өміріне және өз өміріңізге қауіп төндірмеу, ашуланшақтық пен дүрбелеңге жол бермеуге тырысу, өзін-өзі бағалауды сақтау.

Пассивті ынтымақтастық позициясын ұстау, тыныш дауыспен сөйлесу, арандатушылықпен әрекет етпеу (дұшпандық тон мен мінез-құлықтан аулақ болу).

Өте қажет әрекеттерге рұқсат сұрау (отыру, тұру, ішу, дәретханаға бару).

Ұзақ уақыт кепілге алынған жағдайда

Шатасу мен шатасу сезімдерінің пайда болуына жол бермеу, өзіңізді болашақ сынақтарға ойша дайындау, ақыл-ой белсенділігін сақтау.

Жақсы нәрселер туралы ойлану және есте сақтау. Есіңізде болсын, босату мүмкіндігі уақыт өте келе артады.

Күшті сақтау үшін, тамақ ұнамаса да, тәбетті тудырмаса да, берілгеннің бәрін жеп қойыңыз, мұндай төтенше жағдайда тәбеттің жоғалуы қалыпты жағдай екеніне көз жеткізу.

Егер жарақат алсаңыз, қозғалмауға тырысу, осылайша сіз қан жоғалтуды азайту.

Жауап алу тәртібі

Сұрақтарға қысқаша жауап беру, маңызды емес жалпы тақырыптар бойынша еркін және кең сөйлесу, бірақ сіздің жеке немесе мемлекеттік мүдделеріңіз қозғалған кезде абай болу.

Сіздің мінез-құлқыңыз бен жауаптарыңызды мұқият бақылау, қазір немесе одан кейін сізге немесе басқа адамдарға зиян тигізетін мәлімдемелерге жол бермеу.

Ұрлаушылардың жағын қабылдамау, оларға белсенді түрде жанашырлық білдірмеу.

Террористердің талаптарына қолдау көрсетуге мәжбүр болған кезде, олар ұрлаушылардан келеді деп айту, олардың атынан шақырулар мен мәлімдемелерден аулақ болу.

Босатылғаннан кейін, өзіңізді толық бақылауда ұстағанға дейін, ойларыңызды қалпына келтіргенге дейін, ресми және дереккөздер туралы ақпаратпен танысқанға дейін жедел мәлімдеме жасамау.

Қорғалатын аумаққа шабуыл жасау кезінде

Қорғалатын аумаққа шабуыл жасағанда, қолдарыңызды бастың артқы жағына бүктеп, жерге төмен қаратып жату ұсынылады.

Атыс кезінде:

еденге құлап, басыңызды қолыңызбен жабу;

күшті заттардың артына жасыруға тырысу.

Жарылыстар кезінде:

ғимараттардың қабырғалары сенімдірек жерде паналауға тырысу;

терезелердің немесе шыны заттардың жанында жасырынбау-сынықтар сізді жарақаттауы мүмкін.

Егер үй- жайда өрт басталса:

егер өрт есіктің артында болса – түтін бөлмеге кіріп кетпеуі үшін жарықтарды жабу

;

егер түтін шықса, шүберекті алып (киіммен жабу) сулау және ол арқылы дем алу;

түтінделген үй-жайдан еңбектеп немесе еңбектеп шығу.

Шабуыл жасау және басып алу кезінде алдымен (жеке басыңызды анықтағанға дейін) ықтимал қылмыскер ретінде: тінту, қолыңызға кісен тағу, байлау, эмоциялық немесе физикалық жарақат келтіру, жауап алу сияқты дұрыс әрекет етпеуі мүмкін, ашуланбаңыз.

Мұндай жағдайларда шабуылдаушылардың мұндай әрекеттері ақталғанына түсіністікпен қарау.

Ескерту: Алгоритм ұсынымдық сипаттама ретінде ұсынылады, теңіз портының ерекшеліктеріне байланысты объектіні антитеррорлық қорғауды ұйымдастыруға жауапты тұлғалар қажетті түзетулер енгізуге құқылы.